ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНИХ МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА СТАДІЇ ПІДГОТОВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

ГОРДУЗ Ганна Володимирівна - аспірантка кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ
ТЕТЕРЯТНИК Ганна Костянтинівна - завідувачка кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

УДК 343.14:343.163
DOI: https://doi.org/10.71404/EP.2025.2.45

У статті досліджено актуальну на сучасному етапі розвитку кримінального процесу України проблему відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження на стадії підготовчого судового розгляду. Визначено, що ефективність цієї стадії безпосередньо залежить від повноти та достовірності інформації, яка міститься в матеріалах провадження, а також від їх фактичної наявності у розпорядженні суду та сторін. У випадках втрати, знищення або недоступності таких матеріалів суд, відповідно до принципів змагальності, рівності сторін та забезпечення справедливого судочинства, має або забезпечити їх відновлення, або вжити інших належних процесуальних заходів, які гарантують реалізацію прав учасників.

Здійснено узагальнення судової практики щодо застосування норм КПК України у справах, де постало питання відновлення втрачених документів саме на етапі підготовчого провадження. На підставі порівняльного аналізу судових ухвал показано неоднорідність підходів до питання допустимості продовження провадження за відсутності певної частини матеріалів, порядку відновлення процесуальних документів, а також ролі ініціативи сторін у цьому процесі.

Проаналізовано наукові підходи до проблематики. Зокрема, досліджено концепцію підготовчого провадження як самостійної стадії кримінального процесу у наукових працях щодо його фільтраційної функції та значенні для захисту прав учасників, критеріїв обґрунтованості рішень суду у підготовчому провадженні, із зазначенням ризиків формального підходу у разі часткової відсутності матеріалів, завдань суду на цій стадії, зокрема у контексті забезпечення справедливого балансу між публічним інтересом і правами сторін.

У результаті дослідження обґрунтовано, що підготовче провадження, як стадія, на якій реалізується значна частина процесуальних прав сторін, вимагає спеціального регулювання процедури відновлення втрачених документів. Запропоновано підхід, згідно з яким суд має бути наділений ширшими повноваженнями щодо ініціювання таких процедур, а також уточнено ознаки, за якими має оцінюватися допустимість продовження провадження у разі повної або часткової втрати матеріалів. Наголошено на доцільності внесення змін до КПК України щодо унормування спеціальної процедури перевірки повноти матеріалів у підготовчому провадженні, а також врегулювання порядку реагування суду у разі виявлення їх втрати.

Ключові слова: відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження, підготовче провадження, докази, сторони кримінального провадження, ухвала суду, законність, обвинувальний акт, прокурор.

Постановка проблеми

Актуальність тематики відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження на стадії підготовчого провадження зумовлюється як загальними трансформаціями в сфері кримінального процесу в умовах збройного конфлікту, так і специфікою самої

цієї стадії, яка є ключовою для вирішення питання про допустимість обвинувального акту до судового розгляду по суті.

У зв'язку з тим, що стадія підготовчого судового провадження є останнім процесуальним фільтром перед початком розгляду кримінального провадження по суті, на ній вирішується питання про повернення обвинувального акту, зупинення провадження, передачу справи іншому суду. Це вимагає доступу до документів, які можуть бути втрачені внаслідок воєнних дій, технічних збоїв чи недбалості.

Особливого значення проблема набуває в умовах збройної агресії рф проти України, коли втрата матеріалів кримінального провадження через бойові дії, евакуацію судів, знищення документів, пошкодження інформаційних систем або втрату носіїв інформації стала не поодиноким винятком, а масовим явищем. Оскільки кримінальні провадження не можуть рухатись далі без відновлення їхнього документального базису, виникає необхідність чіткого нормативного закріплення процедури відновлення саме на етапі, коли вирішується питання про те, чи справу буде розглянуто по суті.

Зміни, внесені до КПК України у 2022 році передбачають можливість відновлення матеріалів кримінального провадження і на стадії підготовчого провадження (ст. 615-1). Однак аналіз правозастосовної практики вказує на відсутність чітко визначених механізмів відновлення на цій стадії.

Таким чином, наукове осмислення механізмів та правової природи відновлення матеріалів саме в підготовчому провадженні є критично необхідним, з огляду на завдання цієї стадії. Комплексний аналіз цієї проблематики дозволить не лише узгодити процесуальні дії з принципами справедливого судочинства, а й сприятиме удосконаленню кримінального процесуального законодавства України.

Аналіз останніх публікацій

Питання підготовчого провадження на монографічному рівні досліджені у роботах О. В. Бабаєвої, Я. В. Замкової, Н. П. Сизої, Г. К. Тетерятник та ін. Окремі аспекти відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження висвітлюються у роботах О. В. Лазукової, В. В. Навроцької, А. Б. Романюка, Г.К. Тетерятник, Т. Г. Фоміної, натомість у них автори не торкають саме проблематики відновлення на цій стадії.

Метою статті є досягнення наукового результату у вигляді теоретико обґрунтованих положень щодо відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження на стадії підготовчого провадження та напрацювання на їх підставі пропозицій до вдосконалення чинного законодавства і практики його реалізації.

Виклад основного матеріалу

О. В. Бабаєва вказує, що підготовче провадження направлено на забезпечення взаємозв'язку судового розгляду з досудовою процесуальною діяльністю, усунення перешкод й створення умов для його проведення, а також надання сторонам можливості врегулювати правовий конфлікт до початку судового розгляду [1, с. 186]. Крім того, на цій стадії вирішуються питання, пов'язані із призначенням судового розгляду.

Аналіз ухвал судів свідчить про відсутність єдності судової практики щодо відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження на цій стадії. У випадках, коли матеріали кримінального провадження у порядку ст. 291 КПК України були направлені до суду, натомість підготовче провадження не було проведено або не були прийняті рішення у порядку ст. 314 КПК України, суб'єкти (з досліджених ухвал ними були прокурори) звертаються до суду з клопотанням про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. У таких випадках можуть бути різні обставини та обсяг втрачених матеріалів: провадження може бути втрачене в цілому або ж можуть бути втрачені тільки ті документи, які направлялися до суду, натомість письмові докази з береглися в прокурора.

Як правило, у проаналізованих ухвалах предметом звернення було вирішення питання про відновлення обвинувального акту, реєстру матеріалів кримінального провадження та інших документів, які направ-

ляються до суду разом з обвинувальним актом відповідно до ч. 4 ст. 291 КПК України.

Наприклад, «Судом встановлено, що 26.01.2021 в провадження Веселівського районного суду Запорізької області надійшло кримінальне провадження за обвинуваченням ОСОБА_4 за ч. 2 ст. 367, ч. 3 ст. 15, ч. 4 ст. 191 КК України(справа № 313/94/21, провадження № 1-кп/313/41/21). Після скерування обвинувального акту до суду судовий розгляд провадження на підставі обвинувального акту не призначено. Будь-яке рішення, передбачене ст. 314 КПК України не прийнято». А матеріали кримінального провадження залишилися на тимчасово окупованій території. Відтак судом було прийнято рішення про відновлення обвинувальний акт, складений та затверджений 21.01.2021; реєстр матеріалів досудового розслідування; розписка про отримання копії обвинувального акту, реєстру матеріалів досудового розслідування та цивільного позову; супровідний лист до Веселівського районного суду Запорізької області [2].

Натомість у зв'язку із необхідністю прийняття певного кола процесуальних рішень на стадії підготовчого провадження виникають і дискусійні питання щодо відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

Так, у справі № 185/2592/17 прокурор, не ставлячи питання про призначення до судового розгляду, заявив клопотання про зупинення кримінального провадження за обвинуваченням ОСОБА_5 у вчинені кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України до її розшуку. В обґрунтування заявленого клопотання посилається на те, що матеріали кримінального провадження за обвинуваченням ОСОБА_5 знаходяться на тимчасово окупованій території і в розпорядженні сторони обвинувачення не перебувають. Захисник заперечував проти заявленого клопотання прокурора та вказав про неможливість ознайомитися з матеріалами кримінального провадження, що стосуються його підзахисної, у зв`язку з їх відсутністю і просив суд повернути обвинувальний акт за обвинуваченням прокурору.

Суд при обґрунтуванні рішення зауважив, що відсутність матеріалів кримінального провадження за обвинуваченням ОСОБА_5 у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України, є перешкодою для здійснення судового провадження, оскільки суд буде позбавлений можливості з`ясувати та встановити, чи була дотримана процедура спеціального досудового розслідування «in absentia» , порядок вручення процесуальних документів, а наявність лише обвинувального акту і реєстру матеріалів досудового розслідування не є достатнім для ухвалення будь-якого судового рішення. При цьому було наголошено, що прокурор не звертався з клопотанням про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. У задоволенні клопотання прокурора про зупинення кримінального провадження було відмовлено, судом постановлено рішення про повернення обвинувального акту для вирішення питання про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження [3].

Відповідно до ч. 3 ст. 314 КПК України під час підготовчого розгляду суд може повернути обвинувальний акт, якщо він не відповідає вимогам, передбаченим КПК України. У п. 3 ч.6 п. 2 листа ВССУ з розгляду цивільних і кримінальних справ від 03.10.2012 року № 223-1430/0/4-12 «Про порядок здійснення підготовчого судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України» зазначено, що проведення будь-яких слідчих або інших процесуальних дій, окрім тих, що зазначені в ухвалі про повернення обвинувального акта в кримінальному провадженні, не допускається, а докази, отримані під час проведення процесуальних дій, не визначених в ухвалі про повернення зазначених матеріалів кримінального провадження, згідно з ч. 8 ст. 223 КПК є недопустимими [4].

У постанові ОП ККС від 15.04.2024 у справі № 753/25892/21 (провадження № 51-3076кмо23) висновковується, що сторона обвинувачення після постановлення судом ухвали про повернення прокурору обвинувального акта, клопотання про застосуван-

ня примусових заходів медичного або виховного характеру і до звернення до суду з обвинувальним актом чи клопотанням, які приведено у відповідність до вимог КПК України, має право виконати лише ту сукупність процесуальних дій, які є необхідними для приведення цього акта чи клопотання у відповідність до вимог КПК України та забезпечення виконання ухвали суду. А повернення обвинувального акта не передбачає поновлення закінченого досудового розслідування [5].

Зазначене питання у вищенаведеній справі стало предметом апеляційної скарги прокурора, який зазначив, що на стадії підготовчого провадження суд може повернути обвинувальний акт, якщо він за змістом не відповідає вимогам, передбаченим ст. 291 КПК України. Натомість, на думку прокурора, обвинувальний акт повністю відповідав таким вимогам. В ухвалі від 01.04.2025 Дніпровський апеляційний суд своєю відмовив у задоволенні скарги прокурора на вищенаведене рішення суду, обґрунтувавши її наступним. Суд зазначив, що повернення обвинувального акта прокурору передбачає не формальну невідповідність такого акту вимогам закону, а наявність в ньому і таких недоліків, які перешкоджають суду призначити судовий розгляд. А з урахуванням того, що матеріали кримінального провадження залишилися на тимчасово окупованій території і на момент звернення до суду їх відновлення унеможливлено (як зазначив прокурор), то суд не може надати оцінку доказами, а також, в даному випадку, перевірити чи була дотримана процедура спеціального досудового розслідування «in absentia». Крім того, ч. 3 ст. 314 КПК України не передбачає такого рішення, як зупинення кримінального провадження, у звязку із розшуком обвинуваченого. У зв'язку з чим у задоволенні скарги було відмовлено [6].

Зауважимо, що Я. В. Замковою у дисертаційному дослідженні обґрунтовані пропозиції щодо можливості зупинення кримінального провадження і на стадії підготовчого судового розгляду та доцільності внесення змін до ч. 3 ст. 314 КПК України, шляхом доповнення її доповнити пунктом 1-1 «зупинити призначення судового розгляду у разі тяжкої хвороби обвинуваченого чи у зв'язку з оголошенням його розшуку. У разі розшуку та явки обвинуваченого чи його одужання суд виносить відповідну ухвалу і призначає підготовче судове засідання». В обґрунтування своєї позиції авторка наводить приклади ухвал судів, у яких такі рішення приймалися. Вона зазначає, що для прийняття рішення про зупинення кримінального провадження та одночасного оголошення в розшук обвинуваченого суд має встановити, що обвинувачений був завчасно повідомлений у встановленому законом порядку про дату і місце підготовчого провадження, але місце його перебування невідоме, а вжиті судом заходи по забезпеченню його явки до суду не дали позитивних результатів. При цьому в обґрунтування про зупинення підготовчого провадження мають бути покладені документи, що підтверджують умисне ухилення обвинуваченого від явки до суду, а прокурором надано клопотання до суду про оголошення розшуку обвинуваченого [7, с. 111 – 119].

В аналізованій нами справі із рішенням апеляційного суду можна погодитися в частині відсутності відповідних законодавчих підстав для зупинення кримінального провадження на цій стадії. Однак, дискусійним є загальне питання щодо порядку відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження на підготовчому провадженні. Законодавством не визначено, чи повинен прокурор заявляти клопотання про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження, якщо підготовчий судовий розгляд призначено або він вже проводиться, натомість у цей період такі матеріали були втрачені. Адже відповідно до ч. 3 ст. 314 КПК України такі рішення не приймаються судом на підготовчому провадженні.

Якщо обвинувальний акт разом із передбаченими документами було складено та направлено до суду, то чи може сам факт їх втрати та необхідність відновлення розглядатися як підстава повернення обвинувального акту (який де-юре існує, та де-факто втрачений) прокурору. На нашу думку, ні. Адже суд не може за відсутності цих документів оцінити їх відповідність встановленим вимогам закону. Тим більше, повер-

нути провадження на попередню стадію. Відтак, вважаємо, що у тих випадках, коли було втрачено лише ці матеріали, натомість у прокурора збереглися письмові докази, питання про відновлення повинно вирішуватися на стадії підготовчого провадження.

Наприклад, в ухвалі Орджонікідзевського районного суду м. Запоріжжя від 21.09.2023 у справі №316/1741/17 зазначено, що надійшло клопотання прокурора про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження, у якому скеровано обвинувальний акт для розгляду по суті судовий розгляд провадження на підставі обвинувального акту не призначено, наразі будь-яке рішення, передбачене ст. 314 КПК України, не прийнято. Документи втрачені внаслідок збройної агресії рф. У прокурора наявні копії відповідних документів, які направлялися до суду в порядку ст. 283, 291 КПК України які він просить відновити [8].

Схожа ситуація викладена в ухвалі Красногвардійського районного суду м. Дніпропетровська від 25.03.2025 у справі № 204/494/25. Відповідно до обставин обвинувальний акт з відповідними документами було направлено до суду, однак підготовче судове засідання не проведено, судовий розгляд кримінального провадження по суті не розпочато. Територію, на якій було розташовано суд, який за підсудністю мав розглядати справу, було окуповано і зазначені матеріали залишилися на ній. Станом на 15.01.2025 письмові докази, на яких ґрунтується інкриміноване обвинувачення, прокурором до матеріалів кримінального провадження в суді не долучено та наразі зберігаються у прокурора. Відтак прокурор звернувся до суду за зміненою територіальною підсудністю із клопотанням про відновлення матеріалів, які були направлені до суду для підготовчого провадження. Суд задовольнив зазначене клопотання в частині відновлення втрачених матеріалів [9].

Наступне питання, яке виникає, чи повинен на цій стадії прокурор звертатися із клопотанням про відновлення усіх матеріалів кримінального провадження (якщо такі були втрачені) чи достатнім є відновлення тих матеріалів, які у порядку ст. 291 – 292 КПК України були направлені до суду, але відбулася їх втрата, а решта матеріалів мають відновлюватися на стадії судового розгляду. На нашу думку, відповідь на це питання частково обумовлюється вимогами ч. 1 ст. 314 КПК України, у якій передбачено процедуру відкриття сторонами кримінального провадження матеріалів дізнання, ч. 2 ст. 317 КПК України, відповідно до якої після призначення справи до судового розгляду головуючий повинен забезпечити учасникам судового провадження можливість ознайомитися з матеріалами кримінального провадження, якщо вони про це заявлять клопотання [10]. Таким чином, суд має бути переконаний, що може забезпечити виконання таких умов. Натомість якщо матеріали кримінального провадження втрачені, їх забезпечення унеможливлене. Логічно, що на стадію досудового розслідування суд уже повернутися не може. А позиція щодо того, що обвинувальний акт може бути повернено для усунення недоліків, якими є відсутність матеріалів кримінального провадження, на нашу думку, не відповідає юридичній логіці. Адже по факту провадження було завершено на момент направлення обвинувального акту до суду, воно перейшло на іншу стадію, таким чином, відновлення втрачених матеріалів повинно здійснюватися саме на цій стадії.

Розглянемо, чи не суперечитиме діяльність з відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження завданням стадії підготовчого провадження. О. В. Бабаєва зазначає, що ця стадія покликана забезпечити взаємозв'язок судового розгляду із попередньою процесуальною діяльністю у справі, усунути перешкоди й створити умови для його проведення, а також дати сторонам можливість врегулювати спір між ними до початку судового розгляду [1, с. 37]. Вчена зауважує, що перевірка відповідності вимогам закону процесуальних актів, що надійшли до суду від прокурора цілком охоплюється не контрольними завданнями цієї стадії, а завданням встановлення підстав для подальшої процесуальної діяльності суду [1, с. 40].

Я. В. Замкова вважає основними завданнями створення передумов для швидкого та якісного розгляду кримінального

провадження на стадії судового розгляду [7, с. 106]. Н. П. Сиза до завдань стадії підготовчого провадження, що вирішуються судом відносить такі: 1) перевірка відповідності процесуальних документів, поданих прокурором, вимогам кримінального процесуального закону; 2) розгляд скарг та клопотань учасників кримінального провадження; 3) з'ясування наявності підстав для завершення кримінального провадження; 4) встановлення відсутності порушень вимог кримінального процесуального закону, що перешкоджають призначенню судового розгляду; 5) вирішення питань, пов'язаних із підготовкою до судового розгляду [11].

З урахуванням зазначеного, нам видається, що вирішення питання жодним чином не суперечить завданням стадії підготовчого провадження. Більш того, з урахуванням вимог законодавства щодо повноважень судді за власною ініціативою відновлювати втрачені матеріали кримінального провадження, підсилюють наші аргументи на користь можливості реалізації такої процедури на зазначеній стадії. Якщо були втрачені документи, які надійшли до суду в порядку ст.ст. 291 – 293 КПК України, про що стало відомо на цій стадії, то немає перепон для їх відновлення, якщо такі збереглися в сторін кримінального провадження. Якщо ж були втрачені й інші документи, тоді саме на цій стадії доцільно вирішити питання, чи взагалі можливий судовий розгляд без таких документів.

Висновки

На теперішній час у КПК України відсутній визначений механізм відновлення на підготовчому провадженні. Однак, якщо виходити з того, що під час підготовчого провадження суд повинен вирішити питання, які пов'язані із підготовкою до судового розгляду, доцільним вбачається внесення змін до глави 27 КПК України. Пропонується доповнити ст. 314 КПК України частиною 2-1 у наступній редакції: «*У* разі встановлення факту втрати в обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, реєстр матеріалів досудового розслідування; цивільного позову, якщо він був пред'явлений під час досудового розслідування; розписки підозрюваного про отримання копії обвинувального акта, розписки або інший документу, що підтверджує отримання цивільним відповідачем копії цивільного позову, якщо він був пред'явлений під час досудового розслідування не до підозрюваного; довідки про юридичну особу, щодо якої здійснюється провадження, у якій зазначаються: найменування юридичної особи, її юридична адреса, розрахунковий рахунок, ідентифікаційний код, дата і місце державної реєстрації, угоди про визнання винуватості або угоди про примирення (якщо такі було укладено на стадії досудового розслідування), якщо такі документи офіційно було направлено до суду, про що є відповідне підтвердження, суд за власною ініціативою або за клопотанням сторони кримінального провадження повинен вирішити питання про відновлення таких документів в порядку ст. 615-1 КПК України, про що постановляється окрема ухвала.

У разі, якщо були втрачені матеріали кримінального провадження, які знаходилися у сторін кримінального провадження, суд за їх клопотанням повинен вирішити питання про відновлення таких матеріалів в порядку, передбаченому КПК України.

При вирішенні питання про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження суд здійснює виклик сторін з метою отримання від них наявних документів для відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Сторона обвинувачення зобов'язана надати наявні матеріали у повному обсязі. Сторона захисту має право не надавати матеріали, які можуть бути використані прокурором на підтвердження винуватості обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення.

У разі, якщо судом за наслідком розгляду клопотання про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження або з власної ініціативи такі матеріали було відновлено в обсязі, достатньому для прийняття рішень, передбачених, цією главою Кодексу, суд переходить до вирішення інших питань, передбачених нормами цієї глави Кодексу.

У разі, якщо судом постановлено ухвалу про часткове відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження, які, на думку, суду є достатніми для вирішення питань, передбачених нормами цієї глави Кодексу, суд переходить до вирішення інших питань, передбачених нормами цієї глави Кодексу.

У випадках, коли відсутні документи для відновлення втрачених матеріалів, суд постановляє ухвалу про закриття розгляду клопотання про відновлення матеріалів кримінального провадження і роз'яснює учасникам кримінального провадження право на повторне звернення з таким клопотанням за наявності необхідних документів, після чого виносить ухвалу про зупинення кримінального провадження, у зв'язку з втратою матеріалів кримінального провадження».

Література

1. Бабаєва О.В. Підготовче провадження у системі стадій кримінального процесу України : дис…канд. юрид. наук : 12.00.09. Х., 2019. 292 с.

2. Ухвала Запорізького районного суду Запорізької області від 24.04.2023 у справі №313/94/21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/110510798.

3. Ухвала Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 06.02.2025 у справі №185/2592/17. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/124956556.

4. Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 3 жовтня 2012 року №223-1430/0/04-12 «Про порядок здійснення підготовчого судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1430740-12#Text.

5. Постанова Об'єднаної Палати ККС від 15.04.2024 у справі № 753/25892/21. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1600008/.

6. Ухвала Дніпровського апеляційного суду від 01.04.2025 у справі № 185/2592/17. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/126370533.

7. Замкова Я.В. Законність та обґрунтованість рішень судді у стадії підготовчого провадження в кримінальному процесі України: дис…канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2020. 240 с.

8. Ухвала Орджонікідзевського районного суду м. Запоріжжя від 21.09.2023 у справі №316/1741/17. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/113811694.

9. Ухвала Красногвардійського районного суду м. Дніпропетровська від 25.03.2025 у справі № 204/494/25. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/125634099.

10. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.

11. Сиза Н. П. Завдання суду в стадії підготовчого провадження у кримінальному процесі України. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Сер. Право*. 2014. № 2 (10). URL: http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14snpkpu.pdf.

Horduz H.V., Teteriatnyk H.K.

RESTORATION OF LOST MATERIALS OF CRIMINAL PROCEEDINGS AT THE STAGE OF PREPARATORY PROCEEDINGS

The article explores a pressing issue in the current stage of development of the criminal procedure in Ukraine – the restoration of lost materials of criminal proceedings at the stage of preparatory court proceedings. It is established that the effectiveness of this stage directly depends on the completeness and reliability of the information contained in the case materials, as well as on their actual availability to the court and the parties. In cases of loss, destruction, or inaccessibility of such materials, the court, in accordance with the principles of adversarial proceedings, equality of arms, and the right to a fair trial, must ensure their restoration or take other appropriate procedural measures to safeguard the procedural rights of the participants.

The study generalizes judicial practice concerning the application of the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine in cases where the restoration of lost documents arises specifically at the preparatory stage. Based on

a comparative analysis of court rulings, the author highlights inconsistencies in approaches to the admissibility of continuing proceedings in the absence of certain materials, the procedure for restoring procedural documents, and the role of party initiative in this process.

The article also examines scholarly approaches to this issue. Particular attention is paid to the concept of preparatory proceedings as an autonomous stage of the criminal process in academic works that emphasize its filtering function and its significance in ensuring the protection of participants' rights. The study reviews criteria for assessing the reasonableness of court decisions at this stage, emphasizing the risks of a formalistic approach in situations involving partial absence of materials, and elaborates on the functions of the court, particularly in ensuring a fair balance between the public interest and the rights of the parties.

As a result of the analysis, it is substantiated that the preparatory stage of criminal proceedings – as a procedural phase during which a substantial portion of the parties' procedural rights is exercised – requires the specific regulation of procedures for restoring lost documents. The author proposes an approach whereby the court should be granted broader powers to initiate such procedures. The study also specifies the criteria for assessing the permissibility of continuing proceedings in the event of complete or partial loss of case materials. The necessity of amending the Criminal Procedure Code of Ukraine is emphasized, in order to formalize a special procedure for verifying the completeness of case materials at the preparatory stage, and to regulate the court's response mechanism in case of the discovery of their loss.

Keywords: restoration of lost materials of criminal proceedings; preparatory court proceedings; evidence; parties to criminal proceedings; court ruling; legality; bill of indictment; prosecutor.